

DOI 10.31558/2519-2949.2022.1.4

УДК 325.14

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-9518-8389>**Каменчук Т. О., Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського**

«ЄВРОПЕЙСЬКА МІГРАЦІЙНА КРИЗА» ЯК ВИКЛИК ЄДНОСТІ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ

Актуальність дослідження не викликає сумніву з огляду на те значення, яке займає «європейська міграційна криза»/«європейська криза біженців», в публічному та науковому дискурсах Європейського союзу та всього світу. Однак, за нашими спостереженнями, існуючі дослідження апріорі виходять з об'єктивного характеру «європейської міграційної кризи»/«європейської кризи біженців» і майже не розглядають її суб'єктивний (зокрема дискурсивно-когнітивний) характер. Отже метою нашого дослідження є розкриття впливу уявлень про «європейську міграційну кризу»/«європейську кризу біженців» на європейський інтеграційний проект (Європейський союз).

В основі дослідження лежать системний і міждисциплінарний підходи, а також дискурсивний і когнітивний підходи, які значною мірою й дозволили розкрити суб'єктивний характер «європейської міграційної кризи»/«європейської кризи біженців». Крім того був застосований ряд спеціально-наукових методів, зокрема дескриптивний і прогностичний, соціологічний і контент-аналіз, історико-генетичний і проблемно-хронологічний тощо.

Нарешті було встановлено, що від того як «європейська міграційна криза»/«європейська криза біженців» висвітлюється на глобальному, загальноєвропейському та національному рівнях значною мірою й залежить розвиток цієї проблеми на практиці. Більше того, навіть питання «правильної» термінології (а також пов'язаних з нею акцентів і конотацій) стає «полем битви» конкуруючих дискурсивних практик, через які різні актори намагаються впливати на процес прийняття політичних рішень.

Показовою в цьому сенсі можна вважати кампанію за вихід Сполученого Королівства з Європейського союзу. Водночас проблема єдності Європейського союзу, яку виявила та посирила «європейська міграційна криза»/«європейська криза біженців», одним лише виходом Сполученого королівства з Європейського союзу не обмежується. Вона, цілком виправданно, усвідомлюється багатьма й як «криза управління ЄС», й як «криза солідарності ЄС» тощо.

Ключові слова: європейська міграційна криза, європейська криза біженців, криза управління, криза солідарності.

Вступ. В 2015-2016 рр. європейські країни (передусім країни-члени Європейського союзу) зіштовхнулись зі значним збільшенням імміграційних потоків з інших регіонів світу (насамперед Близького та Середнього сходу, Афганістану, Африки, Південної Азії тощо).

Європейські уряди та відповідальні за міграцію структури ЄС, як вважається, виявились неготовими до цього, що спричинило так звану європейську міграційну кризу чи європейську кризу біженців (залежно від тих політичних та/або наукових позицій, що займає спостерігач та/або дослідник).

Сучасні міграційні процеси в Європейському союзі (та «європейську міграційну кризу»/«європейську кризу біженців» зокрема) досліджували такі українські вчені як Бондарчук В.В., Гуменюк Т., Кормич А.І., Луцишин Г., Малиновська О.А., Пашков В., Правдін В., Пробоїв О.А., Файсал М.Л., Чуєнко В., Юськів Б.М. тощо. Вони акцентували увагу насамперед на безпекових викликах для Європейського союзу, шляхах трансформації міграційної та інтеграційної політики ЄС, а також їх значенні для України. Водночас вони апріорі виходили з об'єктивного характеру «європейської міграційної кризи»/«європейської кризи біженців», майже не розглядаючи її суб'єктивний (зокрема дискурсивний і когнітивний) характер.

Мета дослідження. Метою статті є розкриття впливу уявлень про «європейську міграційну кризу»/«європейську кризу біженців» на європейський інтеграційний проект (Європейський союз).

Методи дослідження. В основі дослідження лежать системний і міждисциплінарний підходи, а також дискурсивний і когнітивний підходи, які значною мірою й дозволили розкрити суб'єктивний характер «європейської міграційної кризи»/«європейської кризи біженців».

Були застосовані такі загальнонаукові методи пізнання як індукція і дедукція, аналіз і синтез, порівняння й аналогія, узагальнення й абстрагування тощо. Крім того був застосований ряд спеціально-наукових методів, зокрема дескриптивний і прогностичний, соціологічний і контент-аналіз, історико-генетичний і проблемно-хронологічний тощо.

Результати. Отже, як саме правильно називати багатомірне явище, пов'язане зі значним збільшенням імміграційних потоків до Європейського союзу з поза його меж у 2015-2016 рр. та неготовністю країн ЄС до їх прийому та (пере)розподілу. Чи мова йде про «європейську міграційну кризу», чи все-таки про «європейську кризу біженців»? І хоча багатьом ці терміни здаються синонімічними й взаємозамінними, але це не так, адже ці поняття не тільки змістовно різні, а й мають суттєво різні конотації.

Так, абсолютна більшість українських науковців, зокрема згаданих нами, вживає термін «європейська міграційна криза», натомість серед європейських вчених (і ще більшою мірою політиків і журналістів) дуже часто вживається й термін «європейська криза біженців». В засобах масової інформації, в політико-практичній і академічній сферах використовуються обидва варіанти, і це, на нашу думку, свідчить не тільки і не стільки про легковажність з якою використовуються ці терміни на практиці, скільки про різні позиції та інтереси, що займають та переслідують різні учасники процесу.

Звісно, імміграційні потоки до Європи можна було б охарактеризувати як «змішану міграцію», що включає різні категорії людей, зокрема:

1) економічних мігрантів, які намагаються втекти від зубожіння та/або шукають кращого життя за кордоном. В теорії вони мають розраховувати на захист уряду «країни виходу», до якої вони мають бути повернені;

2) шукачів притулку, які покинули «країну виходу» та дісталися іншої, де вони претендують на статус біженця. Поки їх не визнали біженцями (або їм в цьому не було відмовлено), їм гарантуються певні легальні права та захист;

3) біженців, які покинули «країну виходу» через обґрунтований страх переслідування через свою расу, релігію, національність, сексуальну орієнтацію, членство в тій чи іншій соціальній чи політичній групі тощо. Цілком зрозуміло, що вони не можуть розраховувати на захист уряду «країни виходу», тому особі, яка отримала статус біженця, відповідно до норм міжнародного права гарантуються певні легальні права та захист;

4) осіб, що не мають громадянства;

5) осіб, що стали жертвами торгівлі людьми тощо.

Всі ці категорії людей використовують ті ж самі шляхи та способи транспортації до Європи, що й інші. Крім того, доволі важко визначити первинні мотиви та міркування конкретних осіб, які є безпосередніми учасниками цього процесу, адже в «країнах виходу» проблеми з безпекою зазвичай співіснують з проблемами в соціальній та економічній сферах. Водночас, які б мотиви та міркування не були визначальними для цих людей, абсолютна більшість з них намагається легалізуватись не просто в європейських країнах чи країнах-членах Європейського союзу, а в європейських країнах з найвищим, як вважається, рівнем життя та найкращою системою соціальної підтримки (передусім в Німеччині, Швеції, Франції та Сполученому королівстві), хоча дуже рідко вони потрапляють в ці країни безпосередньо, оминаючи транзитні південноєвропейські чи, меншою мірою, східноєвропейські країни [4].

Але незважаючи на, вочевидь, змішаний характер імміграційних потоків до Європи з поза її меж, очікувано загострилась боротьба за «правильне» називання цього процесу в публічному та науковому дискурсах. Так, наприклад, «табір підтримки» цього процесу активно наполягає на маркуванні – «гуманітарна криза», «криза біженців», «криза безпеки» тощо, підкреслюючи відсутність необхідних умов для розміщення (всіх) біженців із зон конфлікту в суміжних із ними територіях та країнах.

Як стверджують різного роду адепти постколоніальних і інших критичних досліджень міграції та біженців, використання зонтичного терміну «мігрант» замість «біженець» або «шукач притулку» щодо людей, які прибувають до Європи з країн «Глобального Півдня», є одним з інструментів дегуманізації та применшення масштабів кризи та/або ролі безпекових факторів в русі цих людей до країн «Глобальної Півночі». Відповідне «неохайне маркування», з цієї точки зору, «позбавляє» масове переміщення людей до Європи аспекту людських страждань, які були би гідними гуманітарного занепокоєння європейців [3; 8; 11].

Більше того, успішність інформаційної кампанії за вихід Сполученого королівства з Європейського союзу багато в чому обумовлена саме таким «неохайним маркуванням», яке домінувало в публічному дискурсі Сполученого королівства напередодні та після голосування по «Брекзїт». У Сполученому королівстві, як і в інших країнах Європи, ті, хто публічно виступали проти імміграції, як правило, не робили розрізнення між різними категоріями іммігрантів, не робили вони винятку і для біженців. В результаті, учасникам кампанії за вихід Сполученого королівства з Європейського союзу вдалося створити стійке антиіммігрантське послання, яке навмисно приховало важливі політичні та правові відмінності між різними категоріями людей: трудовими мігрантами (переважно з європейських країн), попередніми міграціями з Карибського басейну та Південної Азії, й шукачами притулку та біженцями (переважно з інших регіонів світу). Об'єднавши ці категорії і перетворивши їх у свідомості потенційних виборців на однорідне «іммігрантське» населення, кампанія за вихід Сполученого королівства з Європейського союзу зуміла акумулювати значно ширший спектр страхів, які стосуються економіки, безпеки, раси, культури, суверенітету тощо, ніж зосередження на одній з цих категорій [8; 12].

Отже питання термінології (а також розставлених акцентів і конотацій, що несуть ті чи інші терміни) не слід вважати пустим чи другорядним – воно має значний вплив на громадську думку та, врешті-решт, на політичну практику та політичні рішення, які приймаються на національному та міжнародному рівнях. В цьому контексті, не менш важливим є питання використання тих чи інших сюжетів та образів у висвітленні «європейської міграційної кризи»/«європейської кризи біженців», а також оцінки їх використання в публічному та науковому дискурсах. Інакше кажучи, від того як «європейська міграційна криза»/«європейська криза біженців» висвітлюється на глобальному, загальноєвропейському та національному рівнях значною мірою й залежить розвиток цієї проблеми на практиці.

Показовим в цьому сенсі можна вважати висвітлення «європейської міграційної кризи»/«європейської кризи біженців» у публічному просторі Сполученого королівства напередодні та після голосування по «Брекзїт». Звісно, потужні антиімміграційні настрої існували у Великобританії задовго до референдуму про вихід Сполученого королівства з Європейського союзу. Зокрема опитування, що проводилось у 2014 р., показало, що майже половина британців на той момент вважала імміграцію однією з найгостріших проблем у країні, тоді як ситуацію в економіці – 27%, із безробіттям – 17% та із злочинністю – 13%. Однак «європейська міграційна криза»/«європейська криза біженців» (і насамперед її висвітлення в ЗМІ) суттєво посилили існуючі настрої як якісно, так і кількісно. В результаті, імміграція цілком виправдано стала ключовою темою кампанії за вихід Сполученого королівства з Європейського союзу, яка велася під гучним гаслом «повернення контролю» (за державними кордонами, валютною, економічною та соціальною політикою держави тощо). Врешті-решт, проблема імміграції сплела воедино питання кордонів, суверенітету, зайнятості, ідентичності, культури, безпеки тощо.

Кампанія за вихід Сполученого королівства з Європейського союзу активно експлуатувала негативні образи та страхи, пов'язані з напливом «чужаків», «інших», аби посилити негативні настрої щодо існуючої міграційної політики ЄС та, врешті-решт, щодо членства Сполученого королівства в Європейському союзі. Ця кампанія прозоро натякала на те, що всі ці проблеми, пов'язані з однієї сторони – з міграційною кризою на зовнішніх кордонах ЄС, а з іншої – із внутрішньою міграцією всередині ЄС, можна вирішити (лише) шляхом виходу Сполученого королівства з Європейського союзу, і ця стратегія, врешті-решт, спрацювала [8; 12].

Звісно, можна заявити, що приклад Сполученого королівства в даному разі є унікальним. Ніби ставлення до імміграції там було особливо негативним, а висвітлення в ЗМІ особливо критичним (порівняно з іншими європейськими країнами) задовго до початку «європейської міграційної кризи»/«європейської кризи біженців», і відповідна ситуація лише посилювала існуючі в суспільстві та серед еліт настрої та запити, що призвели до мінімальної переваги прибічників «Брекзїт» на національному референдумі про вихід Сполученого королівства з Європейського союзу [8; 12]. Зокрема згідно звіту, підготовленому в грудні 2015 р. для Верховної комісії ООН у справах біженців, серед всіх країн які досліджувались, інформаційне висвітлення ситуації навколо біженців та мігрантів було найбільш негативним і найбільш поляризованим саме у Сполученому Королівстві, а британські праві ЗМІ були виключно агресивними в своїй риториці проти біженців і мігрантів [5].

Проте, незважаючи на певні особливості публічного дискурсу в різних країнах-членах ЄС (обумовлених різними соціальними, економічними, політичними умовами та обставинами, журналістськими традиціями тощо), доволі критичні суспільні настрої щодо прийому нових біженців

та мігрантів та/або міграційної політики ЄС, зокрема внаслідок «європейської міграційної кризи»/«європейської кризи біженців», не були таким вже й унікальним, суто британським явищем в Європейському союзі [7; 10, с. 177-180].

Причому, згідно із опитуванням Pew Research Center, яке проводилось навесні 2016 р., «не схвалювали» те, як ЄС справляється із «кризою біженців»: 63% голландців, 67% німців, 70% французів, 70% британців, 71% поляків, 72% угорців, 75% іспанців, 77% італійців, 88% шведів та 94% греків. Натомість «схвалювали» – лише 31% голландців, 26% німців, 26% французів, 22% британців, 19% поляків, 24% угорців, 21% іспанців, 17% італійців, 10% шведів та 5% греків [13].

Водночас 68% греків, 65% британців, 47% шведів, 44% голландців, 43% німців, 40% угорців, 39% французів, 39% італійців, 38% поляків та 35% іспанців стверджували, що принаймні частина повноважень ЄС має бути повернена на національний рівень. І лише 8% греків, 6% британців, 13% шведів, 24% голландців, 26% німців, 17% угорців, 21% італійців, 34% французів, 9% поляків та 30% іспанців стверджували, що національні уряди мають передати ще більше повноважень Європейському союзу [6].

Отже, цілком зрозуміло, що «європейська міграційна криза»/«європейська криза біженців» усвідомлювалась багатьма європейцями не тільки і не стільки як гуманітарна криза, але й як «криза управління, і кордоном, і наданням притулку, зокрема процедур, відповідно до яких в ЄС визначається країна відповідальна за визначення статусу шукача притулку» [2, с. 104].

Але не тільки преса, експерти, «пересічні» громадяни, «право-популістські» та «несистемні» політичні партії й окремі політики критикували Європейський союз (і відповідні структури ЄС) за повільне та малоефективне розв'язання проблем пов'язаних із «європейською міграційною кризою»/«європейською кризою біженців». Уряди низки європейських країн також звинувачували керівництво Європейського союзу в низькій компетентності та короткозорості, у прийнятті ситуативних рішень, а також відсутності стратегічного підходу до вирішення проблеми біженців та мігрантів [2, с. 109].

Більше того, під тиском «напливу» біженців та мігрантів, а також відповідної громадської думки, уряди багатьох європейських держав (зокрема й тих, які публічно не виступали проти політики Європейського союзу щодо біженців та мігрантів), приймали рішення та вдавалися до дій, які по суті ставили під питання дійсність та дієвість Дублінського регламенту та Шенгенської угоди.

На початку «європейської міграційної кризи»/«європейської кризи біженців», функціонування Дублінського регламенту було фактично проігноровано в країнах на південному та східному кордонах ЄС, зокрема в Греції та Італії, які по суті стали транзитними для біженців та мігрантів на їх шляху до більш економічно розвинених та соціально привабливих північноєвропейських країн, насамперед Німеччини та Швеції [9]. Як наслідок, Австрія, Бельгія, Данія, Німеччина, Норвегія, Словенія, Угорщина та Швеція вдавались до відновлення контролю на своїх державних кордонах, що, в свою чергу поставило під сумнів функціонування таких фундаментальних здобутків Євросоюзу як зона вільного пересування [2, с. 104].

У такий спосіб «європейська міграційна криза»/«європейська криза біженців» переросла в «кризу управління ЄС», яка мала бути вирішена максимально оперативно. З серпня по листопад 2015 р. інститути ЄС розробили і частково почали реалізовувати низку відповідних правових та практичних заходів. Вони передбачали: 1) створення тимчасових схем переміщення біженців та мігрантів; 2) створення постійного «механізму кризового переміщення», зокрема систему квот; 3) розробку загального переліку «безпечних країн походження»; 4) практичні заходи із допомоги країнам-членам у питанні диференціації економічної і вимушеної міграції; 5) створення Європейського агентства прикордонної та берегової охорони (на базі Frontex); 6) укладення між ЄС та Туреччиною пакту щодо врегулювання «європейської міграційної кризи»/«європейської кризи біженців»; 7) заснування цільових фондів ЄС для боротьби з «європейською міграційною кризою»/«європейською кризою біженців» [1, с. 25].

Однак не всі рішення Європейського союзу щодо вирішення «європейської міграційної кризи»/«європейської кризи біженців» були одностайними та безумовно діючими. Насамперед «криза солідарності» стосувалась рішення ЄС щодо більш рівномірного розподілу шукачів притулку серед всіх країн-членів Європейського союзу. Це рішення мало знизити міграційне навантаження на окремі країни-члени ЄС, такі як Греція та Італія, але не всі країни-члени були готові підтримати це рішення (і ще менше країн-членів були готові його виконати).

На засіданні Ради Європейського союзу 22 вересня 2015 р. представники Чехії, Словаччини, Румунії та Угорщини проголосували проти запровадження обов'язкових квот на розподіл шукачів

притулку серед країн-членів ЄС. І хоча відповідне рішення було, врешті-решт, прийнято кваліфікованою більшістю голосів, такі держави як Великобританія, Ірландія та Данія мали право не виконувати це рішення, а ще більше держав (зокрема Угорщина, Польща, Словаччина, Чехія, Австрія, Данія та Великобританія) їх фактично не виконували. Отже рішення, які були вироблені та прийняті на загальноєвропейському рівні, були потім дезавуйовані на національному рівні [1, с. 20, 25-27; 14, с. 1-6].

Висновки. «Європейська міграційна криза»/«європейська криза біженців» має не стільки об'єктивний, скільки суб'єктивний характер. Вона суттєво впливає на внутрішню та зовнішню політику Європейського союзу та країн-членів ЄС. Однак цей вплив здійснюється не безпосередньо, а через відповідні уявлення та відчуття, які пов'язані з нею.

Натомість безпосередній вплив «європейської міграційної кризи»/«європейської кризи біженців» наразі важко встановити (якщо взагалі можливо), а ті спроби які на цьому тлі чиняться є передусім частиною того публічного та наукового дискурсу, який сам впливає на її перебіг.

В цьому контексті, вкрай важливим є питання використання тих чи інших сюжетів та образів у висвітленні «європейської міграційної кризи»/«європейської кризи біженців», а також оцінки їх вжитку в публічному та науковому дискурсах. Інакше кажучи, від того як «європейська міграційна криза»/«європейська криза біженців» висвітлюється на глобальному, загальноєвропейському та національному рівнях значною мірою й залежить розвиток цієї проблеми на практиці.

Більше того, навіть питання «правильної» термінології (а також пов'язаних з нею акцентів і конотацій) стає «полем битви» конкуруючих дискурсивних практик, через які різні актори намагаються впливати на процес прийняття політичних рішень.

Показовою в цьому сенсі можна вважати кампанію за вихід Сполученого Королівства з Європейського союзу, якій вдалося створити стійке антиіммігрантське послання, що навмисно приховало важливі політичні та правові відмінності між різними категоріями людей: трудовими мігрантами (переважно з європейських країн), попередніми міграціями з Карибського басейну та Південної Азії, й шукачами притулку та біженцями (переважно з інших регіонів світу). Об'єднавши ці категорії і перетворивши їх у свідомості потенційних виборців на однорідне «іммігрантське» населення, кампанія за вихід Сполученого королівства з Європейського союзу зуміла акумулювати значно ширший спектр страхів, які стосуються економіки, безпеки, раси, культури, суверенітету тощо, ніж зосередження на одній з цих категорій. І, врешті-решт, ця стратегія себе виправдала. Саме вона, дуже ймовірно, стало критично важливою на голосуванні (та в процесі імплементації голосування) по «Брекзиту».

Водночас проблема єдності Європейського союзу, яку виявила та посирила «європейська міграційна криза»/«європейська криза біженців», одним лише виходом Сполученого королівства з Європейського союзу не обмежується. Вона, цілком виправданно, усвідомлюється багатьма й як «криза управління ЄС», й як «криза солідарності ЄС» тощо.

Бібліографічний список:

1. Большова Н.Н. Ответ ЕС на «кризис с беженцами» 2015 г. и перспективы общей миграционной политики ЕС. *Международная аналитика*. 2016. Вып.1 (15). С. 19–33.
2. Малиновська О.А. Міграційна криза в Європі: пошуки шляхів розв'язання та наслідки для України. *Стратегічні пріоритети*. 2016. №3 (40). С. 104–114.
3. Almustafta M. Reframing refugee crisis: A «European crisis of migration» or a «crisis of protection»? *Environment and Planning C*. 2021. P. 1–19.
4. Archick K., Margesson R. Europe's Refugee and Migration Flows. *Congressional Research Service*. March 20, 2019. URL: <https://crsreports.congress.gov/product/pdf/IF/IF10259/8>
5. Berry M., Garcia-Blanco I., Moore K. Press Coverage of the Refugee and Migrant Crisis in the EU: A Content Analysis of Five European Countries. *The UN Refugee Agency* : web-site. December 2015. URL: <https://www.unhcr.org/protection/operations/56bb369c9/press-coverage-refugee-migrant-crisis-eu-content-analysis-five-european.html>
6. Disagreement on «ever closer» union. Pew Research Center's Global Attitudes Project. *Pew Research Center* : web-site. June 6, 2016. URL: https://www.pewresearch.org/global/2016/06/07/euroskepticism-beyond-brexit/pm_2016-06-07_brexit-05/
7. Fourquet J. European reactions to the migrant crisis. *Jean Jaures Foundation*. URL: <https://www.feps-europe.eu/Assets/Publications/PostFiles/348.pdf>
8. Garrett A. The Refugee Crisis, Brexit, and the Reframing of Immigration in Britain. *Council for European Studies (CES)* : web-site. August 1, 2019. URL: <https://www.europenowjournal.org/2019/09/09/the-refugee-crisis-brexit-and-the-reframing-of-immigration-in-britain/>
9. Hatton T. European asylum policy before and after the migration crisis. *IZA World of Labor* : web-site. 2020. URL: <https://wol.iza.org/articles/european-asylum-policy-before-and-after-the-migration-crisis/long>

10. Heidenreich T., Lind F., Eberl J.M., Boomgaarden H.G. Media-framing dynamics of the «European refugee crisis»: A comparative topic modelling. *Journal of Refugee Studies*. 2019. Volume 32. Special Issue №1. P. 172–182.
11. ODwyer C. A Postcolonial Analysis of the European «Migrant Crisis». *E-International Relations* : web-site. August 29, 2018. URL: <https://www.e-ir.info/2018/08/29/a-postcolonial-analysis-of-the-european-migrant-crisis/>
12. Outhwaite W. Migration Crisis and «Brexite». *The Oxford Handbook of Migration Crises*. September 2018. URL: <https://www.oxfordhandbooks.com/view/10.1093/oxfordhb/9780190856908.001.0001/oxfordhb-9780190856908-e-7>
13. Overwhelming Majorities Unhappy with EU's Handling of Refugees. Pew Research Center's Global Attitudes Project. *Pew Research Center* : web-site. June 6, 2016. URL: www.pewglobal.org/2016/06/07/euroskepticism-beyond-brexite/pm_2016-06-07_brexite-03/
14. Sabic S.S. The Relocation of Refugees in the European Union. Implementation of Solidarity and Fear. *Friedrich Ebert Stiftung*. October 2017. 11 p.

References:

1. Bolshova N.N. (2016) Otvet ES na «krizis s bezhentsami» 2015 g. i perspektivy obschey migratsionnoy politiki ES. [The EU Response to the «Refugee Crisis» of 2015 and Prospects for a Common EU Migration Policy] *Mezhdunarodnaya analitika*. 1(15): 19–33. [in Russian]
2. Malynovska O.A. (2016) Migratsiina kryza v Evropi: poshuky shliakhiv rozv'iazannia ta naslidky dlia Ukrainy. [Migration Crisis in Europe: The Search for Solutions and the Consequences for Ukraine] *Strategichni priority*. 3(40): 104–114. [in Ukrainian]
3. Almoustafa, M. (2021) Reframing refugee crisis: A «European crisis of migration» or a «crisis of protection»? *Environment and Planning C*. 1–19.
4. Archick K., Margesson R. Europe's Refugee and Migration Flows. *Congressional Research Service*. March 20, 2019 URL: <https://crsreports.congress.gov/product/pdf/IF/IF10259/8>
5. Berry M., Garcia-Blanco I., Moore K. Press Coverage of the Refugee and Migrant Crisis in the EU: A Content Analysis of Five European Countries. *The UN Refugee Agency* : web-site. December 2015. URL: <https://www.unhcr.org/protection/operations/56bb369c9/press-coverage-refugee-migrant-crisis-eu-content-analysis-five-european.html>
6. Disagreement on «ever closer» union. Pew Research Center's Global Attitudes Project. *Pew Research Center*: web-site. June 6, 2016. URL: https://www.pewresearch.org/global/2016/06/07/euroskepticism-beyond-brexite/pm_2016-06-07_brexite-05/
7. Fourquet, J. European reactions to the migrant crisis. *Jean Jaures Foundation*. URL: <https://www.feps-europe.eu/Assets/Publications/PostFiles/348.pdf>
8. Garrett, A. The Refugee Crisis, Brexit, and the Reframing of Immigration in Britain. *Council for European Studies (CES)* : web-site. August 1, 2019. URL: <https://www.europenowjournal.org/2019/09/09/the-refugee-crisis-brexite-and-the-reframing-of-immigration-in-britain/>
9. Hatton, T. European asylum policy before and after the migration crisis. *IZA World of Labor* : web-site. 2020. URL: <https://wol.iza.org/articles/european-asylum-policy-before-and-after-the-migration-crisis/long>
10. Heidenreich T., Lind F., Eberl J.M., Boomgaarden H.G. (2019) Media-framing dynamics of the «European refugee crisis»: A comparative topic modelling. *Journal of Refugee Studies*. 32(1): 172–182.
11. ODwyer, C. A Postcolonial Analysis of the European «Migrant Crisis». *E-International Relations* : web-site. August 29, 2018. URL: <https://www.e-ir.info/2018/08/29/a-postcolonial-analysis-of-the-european-migrant-crisis/>
12. Outhwaite, W. Migration Crisis and «Brexite». *The Oxford Handbook of Migration Crises*. September 2018. URL: <https://www.oxfordhandbooks.com/view/10.1093/oxfordhb/9780190856908.001.0001/oxfordhb-9780190856908-e-7>
13. Overwhelming Majorities Unhappy with EU's Handling of Refugees. Pew Research Center's Global Attitudes Project. *Pew Research Center* : web-site. June 6, 2016. URL: www.pewglobal.org/2016/06/07/euroskepticism-beyond-brexite/pm_2016-06-07_brexite-03/
14. Sabic, S.S. The Relocation of Refugees in the European Union. Implementation of Solidarity and Fear. *Friedrich Ebert Stiftung*. October 2017. 11 p.

Kamenchuk T. O. «European migration crisis» / «European refugee crisis» as a challenge to the unity of the European Union

The relevance of the research topic is unquestionable according to the importance of the “European migration crisis”/“European refugee crisis” in public and scientific discourses of the European Union and the world. However, according to our observations, existing studies a priori are based on the objective nature of the “European migration crisis”/“European refugee crisis” and almost do not take into consideration its subjective (discursive-cognitive) nature. Thus, the goal of our study is to clarify the impact of perceptions of the “European migration crisis”/“European refugee crisis” on the European integration project (European Union).

The research topic is based on systemic and interdisciplinary approaches, as well as on discursive and cognitive approaches, the use of which, to a large extent, have disclosed the subjective nature

of the “European migration crisis”/“European refugee crisis”. In addition, a number of special scientific methods were used. In particular, descriptive and prognostic, sociological and content analysis, historical-genetic and problem-chronological, etc.

Finally, it has been found that the practical development of this problem depends, to a large extent, on how the “European migration crisis”/“European refugee crisis” is covered at the global, pan-European and national levels. Moreover, even the question of “correct” terminology (as well as the question of related accents and connotations) becomes a “battlefield” of competing discursive practices, through which various actors try to influence the decision-making processes.

The campaign for the United Kingdom’s withdrawal from the European Union is indicative in this sense. At the same time, the problem of the European Union’s unity, that was revealed and strengthened by the “European migration crisis”/“European refugee crisis” is not limited to the United Kingdom’s withdrawal from the European Union. It is correctly perceived as a “crisis of EU governance”, a “crisis of EU solidarity” and so on.

Keywords: European migration crisis, European refugee crisis, governance crisis, solidarity crisis.